

לכבוד תקופת חגי אייר, נעסוק בשבועות הקרובים בענייני דיומא. היום נפתח בדבריו של הרב משולם ראטה על ערכו המיוחד של יום העצמאות.

הרב משולם ראטה

שו"ת קול מבשר חלק א סימן כא. בענין אם לומר הלל ושהחיינו ביום העצמאות.

ב"ה. כ"ד אדר תשי"ב, ירושלים ת"ו.

לכבוד ידיד נפשי, הרב הגאון המהולל רב פעלים מו"ה יהודה ליב מימון שליט"א.

הנני להשיב בזה לכבוד תורתו על מכתבו היקר בדבר השאלה אודות ברכת שהחיינו ביום העצמאות, היינו ביום שהוכרזה תקומת מדינת ישראל.

הנה אין ספק שהיום ההוא (ה' אייר) שנקבע על ידי הממשלה וחברי הכנסת (שהם נבחרו רוב הצבור) ורוב גדולי הרבנים לחוג אותו בכל הארץ זכר לנס של תשועתנו וחירותנו, מצוה לעשותו שמחה ויו"ט ולומר הלל. ואף ציבור שבעיר אחת או יחידים שקובעים עליהם יום טוב לעצמם על נס שנעשה להם חייבים לקיים עליהם ועל זרעם והבאים אחריהם עד עולם...

ועיין בחתם סופר, סימן קס"ג בסופו, שכתב דשפיר מצי ציבור או יחיד לקבוע יום מועד לעצמם ביום שנעשה להם נס ומצוה נמי עבדי, וממילא פשיטא בנידון דידן הנוגע לציבור של כלל ישראל, ויש כאן פדיון מעבדות לחירות שנגאלנו משיעבוד מלכיות ונעשינו בני חורין והשגנו עצמאות ממלכתית, וגם הצלה ממייתה לחיים שניצלנו מידי אויבינו שעמדו עלינו לכלותינו, בוודאי חובה עלינו לקבוע יום טוב.

ויפה כיוונו המנהיגים שקבעו את היום הזה דווקא, אשר בו היה עיקר הנס שיצאנו מעבדות לחירות על ידי הכרזת העצמאות, ואלמלא נעשית ההכרזה באותו היום והיתה נדחית ליום אחר אז היינו מאחרים את המועד ולא היינו משיגים את ההכרה וההסכמה של המעצמות הגדולות שבאומות העולם, כידוע, ונס זה משך אחריו גם את הנס השני של ההצלה ממות לחיים הן במלחמתנו נגד הערביים בארץ ישראל והן הצלת יהודי הגולה מיד אויביהם במקומות מגוריהם שעלו לארץ ישראל ובא על ידי כך הנס השלישי של קיבוץ גליות.

...על כל פנים, יצא לנו לדינא בנידון דידן דאין כאן שום חשש ופקפוק כלל משום בל תוסיף, רק אדרבה חיוב ומצוה הוא לעשות זכר לנס ולקבוע את יום העצמאות ליו"ט ושמחה ולומר בו הלל שלם בלא דילוג.

...מכל מקום, למעשה לקבוע הלכה לדורות בענין ברכת ההלל, והוא דבר מחודש אחרי התקופה הארוכה של אלפיים שנות הגלות, אף על פי שכל מה שכתבתי נראה ברור בעיני לדינא, אבל למעשה אי אפשר להחליט בזה בלי הסכמת רוב גדולי הרבנים, שלא יבוא לידי לא תתגודדו ליעשות אגודות אגודות, ואם יעלה בהסכמה יברכו על ההלל בכל המקומות.

...העולה מכל זה לדינא, אף כי אין להטיל חובה על כל איש שיהיה צריך לברך שהחיינו ביום העצמאות, אבל כל מי שרוצה לברך הרשות בידו ואין בזה שום חשש של ברכה לבטלה, וכל מי שיודע בעצמו שנהנה ושמח במאורע של תקומת המדינה ביום ההוא שהוקבע ליו"ט אין ברכתו רשות אלא חובה. ונכון להסמיך ברכת שהחיינו לאמירת הלל, היינו לפני ברכת הלל אם אומרים את ההלל בברכה (לפי שורת הדין כמו שהוכחתי לעיל) או לפני התחלת אמירת הלל אם אומרים הלל בלא ברכה.

יהי רצון מלפני השוכן בציון לפקדנו בפקודת ישועה ורחמים. וכאשר זכינו לאתחלתא דגאולה כן נזכה כולנו לראות בגאולה השלימה במהרה בימינו בקרוב.

כעתירת ידידו ומוקירו הדושת"ה בברכת כט"ס. משלם ראטה

מועדי הראי"ה - הצרות שבארץ ישראל חבלי - לידה הם

(עמוד 378)

סח לי רבי יעקב הניג ז"ל: זכיתי להיות בסוכתו של אדמו"ר מדרוהוביטש ז"ל בחג הסוכות, תרפ"ד, בשעה שבא מרן הרב קוק זצ"ל לבקר בחוליו.

פתח הרבי ואמר: החסידים שאלו אותי מדוע אני מזרז לעלות מפולין לארץ ישראל והלא יש כאן צרות שערבים מכים יהודים. עניתי להם: בפולין מכים יהודים מפני שהם שם יותר מדי, ואילו בא"י מכים יהודים מפני שהם כאן פחות מדי..

נענה הרב קוק ואמר: גם אותי שאלו שאלה זאת, והשבתי שהחילוק בין פולין לא"י הוא בזה - ישנם שני מצבים, מצב של מחלת התנוונות מחמת זיקנה שכל אחד יגור מפניה, אף על פי שכשלעצמה אינה מסוכנת כל כך, ולעומת זה ישנו מצב מסוכן ממש וזוהי לידה, וכל אחד מעוניין בה ושמח עליה.

הצרות שבחוץ לארץ, הצרות שבגלות, אלו הן מחלות זיקנה והתנוונות, ואילו הצרות שבארץ ישראל עם כל הסכנות שבהן, חבלי לידה הם...